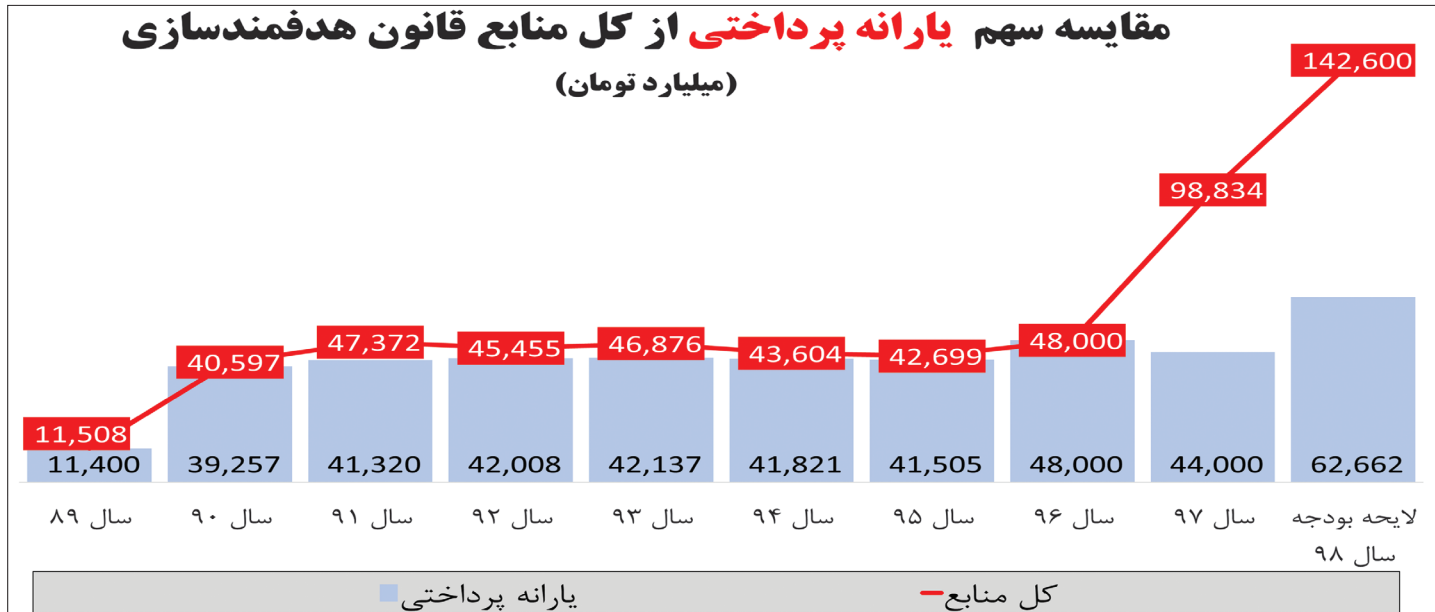

بر اساس بودجه ۹۸ این حجم پول زیاد به جای تولید به جیب دولت می رود

چرا ۸۰ هزار میلیارد منابع هدفمندی به تولید نمی رسد؟

محل مصرف منابع هدفمندی یارانه ها در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸			
ردیف	محل مصرف	میزان بودجه میلیارد تومان	سهم از مصارف دولت (درصد)
۱	هزینه، تولید و خرید و فروش برق از نیروگاه های بخش خصوصی و واردات برق	۲۰,۱۰۰	۲۵,۱۴
۲	هزینه حمل و نقل، توزیع و فروش فرآورده های نفتی	۱۱,۰۶۱	۱۳,۸۴
۳	سهم ۱۴,۵ درصد شرکت ملی هفت از محل فروش فرآورده های نفتی	۱۰,۹۲۱	۱۳,۶۶
۴	عوارض و مالیات ارزش افزوده فرآورده های نفتی	۹,۶۳۸	۱۲,۰۶
۵	هزینه تولید، انتقال، توزیع و فروش گاز طبیعی	۹,۴۰۵	۱۱,۷۷
۶	بازپرداخت تعهدات ارزی و ریالی طرح ها بهینه سازی مصرف انرژی	۴,۱۰۰	۵,۱۳
۷	هزینه تولید، توزیع و فروش آب	۳,۳۳۲	۴,۱۷
۸	۱۰ درصد عوارض توسعه برق	۱,۸۶۰	۲,۳۳
۹	عوارض و مالیات ارزش افزوده برق	۱,۸۰۹	۲,۲۶
۱۰	عوارض گازرسانی	۱,۷۰۴	۲,۱۳
۱۱	عوارض و مالیات ارزش افزوده گاز طبیعی	۱,۵۲۴	۱,۹۱
۱۲	عوارض نوسازی خطوط نفت خام و تاسیسات انبارهای نفتی	۱,۵۰۰	۱,۸۸
۱۳	بازپرداخت تعهدات وزارت نیرو به بخش خصوصی و دولتی	۱,۵۰۰	۱,۸۸
۱۴	کارمزد ایمن سازی جایگاه های CNG	۱,۱۰۴	۱,۳۸
۱۵	مالیات و عوارض قانونی بهای سوخت نیروگاه ها	۲۸۱	۰,۳۵
۱۶	کمک به هزینه گاز مصرفی مدارس	۶۰	۰,۰۸
۱۷	کمک به هزینه برق مصرفی مدارس	۳۰	۰,۰۴
۱۸	کمک به هزینه آب مصرفی مدارس	۱۰	۰,۰۱
جمع مصارف دولت		۷۹,۹۳۹	۱۰۰
ردیف	محل مصرف	میزان بودجه میلیارد تومان	سهم از مصارف هدفمندی (درصد)
۱	پرداخت نقدی و غیرنقدی	۴۲,۵۰۰	۶۷,۸۲
۲	برنامه کاهش فقر (کمک به خانوارهای کمیته امداد و بهزیستی)	۷,۰۰۰	۱۱,۱۷
۳	کمک به بخش سلامت	۴,۹۰۰	۷,۸۲
۴	یارانه نان و خرید تضمینی گندم	۶,۱۴۵	۹,۸۱
۵	سایر اهداف تبصره ۱۸ و ماده ۸ قانون هدفمندی	۲,۱۱۷	۳,۳۸
جمع مصارف هدفمندی		۶۲,۶۱۶	۱۰۰

متوسط ۳/۳ نفر) حدود ۴/۴ درصد از هزینه ماهانه دهک هفتم، حدود ۳/۵ درصد از هزینه ماهانه دهک هشتم، حدود ۲/۶ درصد از هزینه ماهانه دهک نهم و حدود ۱/۴ درصد از هزینه ماهانه دهک دهم را شامل می شود. براساس آنچه از مقایسه سهم یارانه نقدی در هزینه های ماهانه خانوارهای کشور گفته شد، با احتساب ۸۲ میلیون نفر جمعیت کشور در دی ماه سال ۹۷، یارانه نقدی ۳۲ میلیون و ۸۰۰ هزار نفر در چهار دهک هفتم، هشتم، نهم و دهم قابل حذف است و پرداخت یارانه عملاً تاثیر خاصی بر معیشت این چهار دهک نخواهد داشت.

ترتیب ۷۷۴ هزار و ۳۴۷ تومان، یک میلیون و ۲۵۲ هزار تومان، یک میلیون و ۹۶۱ هزار تومان، دومیلیون و ۳۵۱ هزار تومان و دومیلیون و ۸۲۱ هزار تومان بوده است که پرداخت یارانه نقدی ماهانه ۱۵۰ هزار تومانی برای یک خانوار (با بعد خانوار متوسط ۳/۳ نفر)، حدود ۱۹/۴ درصد از هزینه های دهک اول، حدود ۱۲ درصد از هزینه های دهک دوم، حدود ۹/۴ درصد از هزینه های دهک سوم، حدود ۷/۷ درصد از هزینه های دهک چهارم، حدود ۶/۴ درصد از هزینه های دهک پنجم و حدود ۵/۳ درصد از هزینه های دهک ششم را شامل می شود. همچنین یارانه نقدی پرداختی ماهانه ۱۵۰ هزار تومانی یک خانوار (با بعد خانوار

تاثیری در معیشت خانوار ندارد، قابل حذف است. بر این اساس، بر مبنای داده های بانک مرکزی از متوسط هزینه ناخالص سالانه یک خانوار در سال ۱۳۹۶ به شرح نمودار یابانی است که نشان می دهد یارانه پرداختی به یک خانوار سه نفره در دهک های اول تا دهم عمدتاً در معیشت دهک های اول، دوم، سوم، چهارم، پنجم و تا حدودی در معیشت دهک ششم تاثیرگذار بوده و پرداخت یارانه نقدی به دهک های هفتم، هشتم، نهم و دهم کمترین تاثیری در معیشت خانوارها دارد، به طوری که هزینه معیشت یک خانوار با بعد متوسط ۳/۳ نفر در دهک اول، دوم، سوم، چهارم، پنجم و ششم در سال ۹۶ به

در جیب دولت!

بررسی محل مصارف در لایحه سال ۹۸ نشان می دهد از کل منابع بیش از ۱۴۲ هزار میلیارد تومانی سازمان هدفمندی یارانه ها، ۶۲ هزار و ۶۶۲ میلیارد تومان آن به مصارف هدفمندی و نزدیک به ۸۰ هزار میلیارد تومان آن به مصارفی خواهد رسید که دولت محل مصرف آنها را تعیین کرده است. بر این اساس، از کل منابع ۱۴۲ هزار میلیارد تومانی، ۴۳/۹ درصد به مصارف هدفمندی و ۵۶/۱ درصد آن به مصارفی خواهد رسید که عمدتاً شامل جبران کسری منابع زیرمجموعه های خود دولت است. براساس آنچه در جدول شماره دو آمده است، دولت عمده مصارف منابع سازمان هدفمندی یارانه ها را به جبران کسری هزینه های خود اختصاص داده است و موضوعاتی مانند حمایت از تولید، حمایت از توسعه صادرات غیرنفتی، توسعه حمل و نقل عمومی، توسعه خدمات الکترونیکی، بهینه سازی مصرف واحدهای تولیدی، خدماتی و مسکونی و... در این لایحه به کما رفته اند به طوری که از مجموع مصارف دولت از منابع سازمان هدفمندی یارانه ها که نزدیک به ۸۰ هزار میلیارد تومان است، حدود ۲۵ درصد منابع صرف تولید و خرید برق از نیروگاه های بخش خصوصی، ۱۲/۸ درصد منابع صرف هزینه حمل و نقل، ۱۳/۶ درصد منابع صرف سهم ۱۴/۵ درصد شرکت ملی نفت از محل فروش فرآورده های نفتی، توزیع و فروش فرآورده های نفتی، ۱۲ درصد منابع صرف عوارض و مالیات ارزش افزوده فرآورده های نفتی، نزدیک به ۱۲ درصد منابع صرف تولید، انتقال، توزیع و فروش گاز طبیعی و مابقی نیز صرف عوارض گازرسانی، هزینه آب، برق و گاز مدارس، توزیع و فروش آب و... خواهد شد. براساس آنچه جدول شماره دو نشان می دهد، در سال ۱۳۹۸ دولت عملاً نزدیک به ۸۰ هزار میلیارد تومان از منابع سازمان هدفمندی یارانه ها را صرف امور جاری خود که عمدتاً جبران کسری هزینه هاست، خواهد کرد و عملاً دست بخش های تولیدی خالی خواهد ماند.

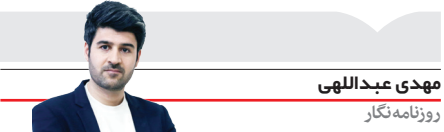
رابطه مجهول خرید تضمینی گندم و یارانه نقدی!

براساس قانون هدفمندی یارانه ها، ۵۰ درصد منابع سازمان هدفمندی باید صرف پرداخت نقدی، کمک به بخش سلامت و کمک به کاهش فقر شود. بررسی محل مصارف هدفمندی یارانه ها در لایحه بودجه سال ۹۸ نشان می دهد در مجموع ۶۲ هزار و ۶۶۱ میلیارد تومان به بخش هدفمندی اختصاص یافته که قرار است ۴۲ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان آن صرف پرداخت نقدی و غیرنقدی، هفت هزار میلیارد تومان صرف برنامه کاهش فقر (کمک به خانوارهای کمیته امداد و بهزیستی)، ۶/۱۰ هزار میلیارد تومان صرف یارانه نان و خرید تضمینی گندم و ۲/۱ هزار میلیارد تومان نیز برای سایر اهداف تبصره ۱۸ و ماده هشت قانون هدفمندی شود. بر این اساس معلوم نیست چرا دولت برخلاف نص صریح قانون هدفمندی یارانه ها به جای پرداخت یارانه نان و خرید تضمینی گندم از محل منابع ۳۰ درصدی بخش تولید یا از سهم ۲۰ درصدی خود، چرا ۶/۱۱ هزار میلیارد تومان از محل منابع هدفمندی را به خرید تضمینی اختصاص داده است.

یارانه ۳۲ میلیون نفر قابل حذف است

بررسی آماری نشان می دهد تعداد یارانه بگیران کشور از ۶۴ میلیون نفر در سال ۱۳۸۹ به ۷۷ میلیون نفر در سال ۹۲، به ۷۴ میلیون نفر در سال ۹۴ (با حذف سه میلیون و ۷۰۰ هزار نفر در این سال)، به ۷۵ میلیون نفر در سال ۹۵، به ۷۶ میلیون نفر در سال ۹۶ و به ۷۷ میلیون نفر در سال ۹۷ رسیده است. بر این اساس از جمعیت ۸۲ میلیون نفری کشور، مشاهده می شود فقط پنج میلیون نفر از جمعیت ایران یارانه نقدی دریافت نمی کنند. این رقم در حالی است که براساس اهداف اولیه طرح هدفمندی یارانه ها، قرار نبود یارانه نقدی به همه جمعیت کشور پرداخت شود.

در لایحه بودجه سال ۹۸ دولت به استانداران سراسر کشور اجازه داده است با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی براساس داده های پایگاه اطلاعات رفاه ایرانیان، یارانه نقدی سه دهک بالای درآمدی را حذف کند. در این زمینه بررسی داده های آماری از هزینه خانوارها نشان می دهد با رویه فعلی پرداخت ماهانه ۴۵ هزار و ۵۰۰ تومان یارانه نقدی، علاوه بر سه دهک تعیین شده در لایحه بودجه، یارانه دهک هفتم نیز به این جهت که عملاً

مهدی عبداللّهی

روزنامه نگار

در سال ۱۳۸۹ دولت احمدی نژاد طرح هدفمندی یارانه ها را به اجرا گذاشت. در ماه های اولیه اجرای قانون هدفمندی با تلاش های دولت موفقیت هایی در بخش مصرف و بهینه سازی سوخت و کاهش قاچاق سوخت حاصل شد، اما با اجرای ناقص این طرح، اقتصاد ایران در سال های اولیه اجرای طرح از طریق شوک ناشی از افزایش قیمت انرژی، رکود تورمی را نیز تجربه کرد. اگرچه هدف اولیه دولت و نص صریح قانون هدفمندی، اصلاح قیمت حامل های انرژی در جهت حمایت از اقشار آسیب پذیر و اجرای بسته های حمایتی در بخش های تولیدی بود، با این حال بررسی کارنامه هشت ساله هدفمندی یارانه ها نشان می دهد این طرح به دلیل عدم اصلاح قیمت ها در سال های اخیر و اجرایی نشدن بسته های حمایت از بخش های تولیدی، عملاً در پرداخت یارانه نقدی خلاصه شده است، به طوری که در سال های ۸۹ تا ۹۶ بین ۹۳ تا ۹۳ درصد منابع هدفمندی صرف پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی، نزدیک به یک درصد منابع صرف بخش های تولیدی و حدود ۶ درصد نیز صرف امور جاری دولت شده است. بررسی جزئیات منابع و مصارف هدفمندی در لایحه سال ۹۸ نشان می دهد دولت در این لایحه محل مصارف هدفمندی را به طور قابل تاملی به نفع خود تغییر داده است، به طوری که از مجموع ۱۴۲ هزار میلیارد تومانی منابع، ۶۲ هزار و ۶۶۲ میلیارد تومان (۴۳/۹ درصد) به مصارف هدفمندی و نزدیک به ۸۰ هزار میلیارد تومان (۵۶/۱ درصد) عمدتاً صرف جبران کسری امور جاری دولت خواهد شد. بر این اساس، در لایحه سال آینده همانند سال های قبل بخش های تولیدی عملاً هیچ سهمی از منابع هدفمندی نخواهند داشت، اما دست دولت بسیار پر و پیمان خواهد بود.

۵۰ هزار میلیارد تومان از منابع هدفمندی کجاست؟

بررسی کارنامه هشت ساله هدفمندی یارانه ها نشان می دهد در سال های ۸۹ تا ۹۶ دستگاه های دولتی باید حدود ۳۲۶ هزار میلیارد تومان به حساب سازمان هدفمندی یارانه ها واریز می کردند که براساس اظهارات گزارش کمیته تحقیق و تفحص مجلس از سازمان هدفمندی ها، حدود ۵۰ هزار میلیارد تومان را پرداخت نکرده اند. همچنین به جهت عدم تأمین منابع هدفمندی یارانه ها به دلیل تعدیل نکردن قیمت های انرژی، ۲۴/۴ درصد از منابع مورد نیاز هدفمندی از محل بودجه، پنج درصد از منابع با استقرار از بانک مرکزی و صندوق توسعه ملی تأمین شده است. بر این اساس دولت در حالی با اهداف سیاسی یارانه گروه های پردرآمد را حذف نکرده که اجرای این طرح ضرر زیادی به منافع ملی وارد کرده است.

تخلف ۴۰ درصدی دولت در پرداخت یارانه ها!

براساس قانون هدفمندی یارانه ها، مقرر شده است از محل منابع هدفمندی، ۵۰ درصد آن یارانه نقدی و غیرنقدی و نظام جامع تأمین اجتماعی، ۳۰ درصد آن صرف کمک به تولید و افزایش بهره وری واحدهای تولیدی و بهینه سازی مصرف انرژی شود و ۲۰ درصد بابت افزایش هزینه های دولت اختصاص یابد؛ اما بررسی عملکرد سازمان هدفمندی یارانه ها نشان می دهد سال ۱۳۹۶ به طور متوسط بین ۹۰ تا ۹۴ درصد از منابع هدفمندسازی یارانه ها صرف پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی شده است، به طوری که میزان منابع سازمان هدفمندی یارانه ها در حالی از ۱۱/۵ هزار میلیارد تومان در سال ۸۹ به ۴۰/۵ هزار میلیارد تومان در سال ۹۰، به ۴۷/۳ هزار میلیارد تومان در سال ۹۱، به ۴۵/۴ هزار میلیارد تومان در سال ۹۲، به ۴۶/۸ هزار میلیارد تومان در سال ۹۳، به ۴۳/۶ هزار در سال ۹۴، به ۴۲/۶ هزار میلیارد تومان در سال ۹۵ و ۴۸ هزار میلیارد تومان در سال ۹۶ رسیده که در این مدت به طور متوسط ۹۳ درصد از منابع به یارانه نقدی و غیرنقدی اختصاص پیدا کرده است. بر این اساس، دولت علاوه بر سهم ۵۰ درصدی یارانه های نقدی و غیرنقدی، ۴۰ درصد از سهم بخش های تولیدی و... را صرف پرداخت های نقدی و غیرنقدی کرده است.

۸۰ هزار میلیارد تومان منابع هدفمندی سال ۹۸

محل مصرف منابع هدفمندی یارانه ها براساس قانون هدفمندی مصوب سال ۱۳۸۸			
موضوع ماده ۷	موضوع ماده ۸	موضوع ماده ۱۱	
۵۰ درصد برای یارانه نقدی و غیرنقدی و نظام جامع تأمین اجتماعی یارانه در قالب پرداخت نقدی و غیرنقدی - گسترش و تأمین بیمه های اجتماعی، خدمات درمانی - کمک به تأمین هزینه مسکن، مقاوم سازی مسکن و اشتغال - توانمندسازی و اجرای برنامه های حمایت اجتماعی	۲۰ درصد برای کمک به تولید و افزایش بهره وری واحدهای تولیدی و بهینه سازی مصرف انرژی - بهینه سازی مصرف انرژی در واحدهای تولیدی، خدماتی و مسکونی و تشویق به صرفه جویی و رعایت الگوی مصرف - اصلاح ساختار فناوری واحدهای تولیدی در جهت افزایش بهره وری انرژی، آب و توسعه تولید برق از منابع تجدیدپذیر - جبران بخشی از زیان شرکت های ارائه دهنده خدمات آب و فاضلاب، برق، گاز طبیعی و فرآورده های نفتی و شهرداری ها و دهیاری ها - گسترش و بهبود حمل و نقل عمومی - حمایت از تولیدکنندگان بخش کشاورزی و صنعتی - حمایت از تولید نان صنعتی - حمایت از توسعه صادرات غیرنفتی - توسعه خدمات الکترونیکی تعاملی با هدف حذف یا کاهش رفت و آمدهای غیرضرور	موضوع ماده ۱۱ هزینه برای جبران طرح هدفمندی یارانه ها بر اعتبارات هزینه ای و تملک دارایی های سرمایه ای	

